

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA w POZNANIU

61-662 Poznań, ul. Dożynkowa 9H

☎ (61) 64 63 800, fax (61) 64 63 801

P/05/132

LPO-41016-2-2005

W odpowiedzi proszę powołać się
na numer naszego pisma.

Poznań, dnia 23 września 2005 r.

**Pan
Andrzej Nowakowski**

Wojewoda Wielkopolski

Genowefa Anna Wojewoda,

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (j. t. Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu skontrolowała Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu (zwany dalej „Urzędem”), w zakresie gospodarowania przez starostów nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa w latach 2003-2005 (do 30 kwietnia).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 sierpnia 2005 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób i skuteczność sprawowanego przez Wojewodę Wielkopolskiego nadzoru i kontroli nad działalnością starostów w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, mimo stwierdzonych uchybień, nie mających zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

1. Wojewoda Wielkopolski przekazywał starostom informacje o kwotach dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej oraz dochodów, które podlegają przekazaniu do budżetu państwa, związanych z realizacją tych zadań, przyjętych w projektach ustaw budżetowych jak i wynikających z układu wykonawczego budżetu Wojewody na lata 2003, 2004 i 2005, w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami.

Przekazywanie przez Pana Wojewodę informacji w tym zakresie odbywało się z zachowaniem terminów, o których mowa odpowiednio w *art. 88 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (j. t. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.)* i w *§ 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 listopada 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu i terminów opracowywania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami oraz przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych na realizację tych zadań (Dz. U. Nr 100, poz. 1077 ze zm.)*.

2. W latach 2003-2004 Wojewoda Wielkopolski przekazał powiatom, według planu po zmianach, dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiaty w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, ogółem w wysokości 14.632,3 tys. zł, z tego 4.324,5 tys. zł w 2003 r. i 10.307,8 tys. zł w 2004 r. W ustawie budżetowej na 2005 r. dotacje celowe na ww. zadania przyjęte zostały w wysokości 1.712,0 tys. zł. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do terminowości przekazywania powiatom ww. dotacji.

Na realizację zadań z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami Wydział Finansów i Budżetu przekazywał dotacje w oparciu o harmonogram wydatków dla poszczególnych jednostek oraz wydziałów merytorycznie nadzorujących realizację zadań. W ramach tego harmonogramu Wydział Rozwoju Regionalnego przedkładał dyspozycje w sprawie przekazania dotacji w układzie poszczególnych starostw powiatowych, które uwzględniały stopień realizacji zadań. W ocenie NIK, środki te przekazywane były w wysokościach i terminach pozwalających na wykonanie zadań i wykorzystanie dotacji.

Kontrola NIK wykazała, że przekazane dotacje powiaty przeznaczyły na: wykonanie operatów szacunkowych, podatek od nieruchomości, założenie ksiąg wieczystych, opłaty sądowe, ogłoszenia o przetargach w związku ze sprzedażą mienia Skarbu Państwa, wypłatę odszkodowań za nieruchomości przejęte przez Skarb Państwa pod drogi publiczne i za bezumowne korzystanie przez Skarb Państwa z nieruchomości oraz sfinansowanie kosztów utrzymania nieruchomości Skarbu Państwa. Ponadto część dotacji (38,0 tys. zł w 2003 r. i 549,1 tys. zł w 2004 r.) przeznaczono na rekompensatę dla gmin z tytułu utraconych dochodów ze sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz kombatanów i innych osób uprawnionych do ustawowej ulgi, a w 2004 r., 22,1 tys. zł przeznaczono (za zgodą Ministra Finansów) na inwestycje z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat, tj. dla Miasta Konina (powiatu grodzkiego) na sfinansowanie dopłaty przy zamianie nieruchomości.

Zwroty dotacji niewykorzystanych w latach 2003-2004 na zadania realizowane w rozdziale 70005 wyniosły odpowiednio 83,7 tys. zł (1,9% dotacji przekazanych) i 71,2 tys. zł (0,7% dotacji przekazanych). Zwroty te dokonane zostały odpowiednio przez 20 powiatów (11 powiatów dokonało zwrotu od 0,11 zł do 582,90 zł, 8 powiatów – od 1 .366,06 zł do 10.789,66 zł, w jednym przypadku kwota zwrotu przez Miasto Konin – powiat grodzki wyniosła 43.936,53 zł) i przez 23 powiaty (17 powiatów dokonało zwrotu od 0,97 zł do 388,25 zł, 4 powiaty - od 2.967,19 zł do 8.722,65 zł, w dwóch przypadkach kwoty zwrotu wyniosły 20.830,02 zł i 23.518,99 zł, a dokonane zostały odpowiednio przez Miasto Konin – powiat grodzki i powiat poznański – ziemski), spośród 35 w województwie wielkopolskim. Z ustaleń kontroli wynika, że powodem niewykorzystania dotacji w 2003 r. w wysokości 43.936,53 zł, która została zaplanowana przez Miasto Konin na sfinansowanie kosztów zamiany nieruchomości w celu uregulowania stanu prawnego gruntów zajętych pod istniejące ulice, był brak zgody Ministra Finansów na zwiększenie wydatków majątkowych. Kwoty niewykorzystanych dotacji przez powiaty, zostały zwrócone na rachunek dysponenta środków budżetu państwa w wymaganym terminie (tj. do dnia 15 stycznia roku następującego po roku budżetowym).

3. W okresie objętym kontrolą Urząd przeprowadził w 5 powiatach kontrole wykorzystania dotacji celowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiaty w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami oraz w 17 powiatach (w tym 5, w których sprawdzono wykorzystanie dotacji) 20 kontroli w zakresie przestrzegania *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (j. t. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.)*, w tym m.in. dokonywania przez starostów i prezydentów miast na prawach powiatu aktualizacji opłat z tytułu użytkowania gruntów Skarbu Państwa, prowadzenia i ewidencjonowania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz wnoszenia przez podmioty zobowiązane opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu. Kontrola wykorzystania dotacji w rozdziale 70005 odbywała się również na koniec każdego roku, gdy starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu przekazują sprawozdania z wykorzystania dotacji. W wyniku takiej kontroli starosta gostyński został zobowiązany do zwrotu dotacji, wykorzystanej w 2004 r. niezgodnie z przeznaczeniem, w wysokości 7.385,87 zł. Zwrot tej kwoty do budżetu nastąpił 1 kwietnia 2005 r.

W ocenie NIK zastrzeżenia budzi jednak fakt, że kontrolą objętych zostało jedynie 17 powiatów (w tym 3 powiaty były kontrolowane dwukrotnie) spośród 35 istniejących w województwie wielkopolskim.

4. W okresie objętym kontrolą ustalaniem planu dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, na poszczególne lata budżetowe, zajmował się w Urzędzie Wydział Rozwoju Regionalnego, który nie dysponował danymi odnośnie wielkości nieruchomości Skarbu Państwa udostępnionych do odpłatnego korzystania w poszczególnych powiatach. Ustalanie planu dochodów polegało na zebraniu wielkości prognozowanych dochodów, przekazanych przez starostów i ich zsumowaniu. Zastępca dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego wyjaśniła, że przekazywane corocznie przez starostów informacje o prognozowanych dochodach w układzie klasyfikacji paragrafów dochodów, opracowywane są przez starostów w oparciu o: wpływy z lat ubiegłych, planowane podwyżki opłat za użytkowane nieruchomości Skarbu Państwa oraz możliwości ściągnięcia zaległych opłat. Ponadto z uwagi na wysoki poziom zaległości, prognozowane dochody na rok 2003 i 2004, zostały zwiększone odpowiednio o 4.310,3 tys. zł i o 3.016,8 tys. zł, w stosunku do kwot prognozowanych przez powiaty. Planowane dochody na rok 2005 pozostały na poziomie prognozowanym przez powiaty.

Zrealizowane w latach 2003-2005 (do 30 kwietnia) dochody z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wyniosły odpowiednio: 48.322,9 tys. zł, 43.242,1 tys. zł i 30.789,9 tys. zł (do 30.04.2005 r.), co stanowiło 106,6 %, 79,5 % i 60,2 % planowanych dochodów na dany rok.

Zaległości w zakresie realizacji dochodów w rozdziale 70005 wzrosły z kwoty 40.333,5 tys. zł (wg stanu na 31.12.2003 r.) do kwoty 45.889,6 tys. zł (wg stanu na 31.12.2004 r.), tj. o 13,8 %. W związku ze zwiększającymi się zaległościami w zakresie realizacji dochodów, Wojewoda Wielkopolski wystosował do starostów pisma (3 w 2003 r. i po 1 w roku 2004 i 2005), w których zobowiązał ich do podjęcia działań zmierzających do windykacji zaległości.

5. W okresie objętym kontrolą Wojewoda Wielkopolski nie podejmował działań zmierzających do uzyskania informacji o nieruchomościach Skarbu Państwa, zlokalizowanych na terenie województwa, którymi gospodarują starostowie. Działania takie zostały podjęte dopiero w I półroczu 2005 r. W wyniku tych działań do Urzędu wpłynęły informacje z 31 powiatów (spośród 35) zawierające dane, według stanu na dzień: 1.01.2003 r., 1.01.2004 r., 1.01.2005 r., o powierzchni (ha) działek ogółem, w tym: udostępnionych odpłatnie i nieodpłatnie, nieudostępnionych, ujętych w zasobie Skarbu Państwa i o nieuregulowanym stanie prawnym. Nie wszystkie informacje, przekazane przez starostwa, zawierały pełny zakres ww. danych. Ponadto z 4 powiatów (3 ziemskich:

leszczyńskiego, nowotomyskiego, pilskiego i l grodzkiego, tj. ZGiKM „Geopoz” w Poznaniu – gospodarującego w imieniu Prezydenta Miasta Poznania nieruchomościami Skarbu Państwa), do czasu zakończenia czynności kontrolnych w Urzędzie, żadne informacje w tym zakresie nie wpłynęły.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak wiedzy w zakresie rzeczywistej wielkości powierzchni nieruchomości Skarbu Państwa, będących w gospodarowaniu starostów, a także wielkości zasobu tych nieruchomości, uniemożliwia prowadzenie skutecznego nadzoru nad prawidłowym ich gospodarowaniem.

Pozytywnie NIK ocenia działania zmierzające do uzyskania z powiatów informacji o stanie zadłużenia podmiotów z tytułu użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa. Powiaty zobowiązane zostały do przekazywania na koniec każdego kwartału danych odnośnie m.in. ogólnego stanu zadłużenia, kwoty należnych odsetek, wysokości ściągniętych należności oraz wykazu należności długoterminowych. Kontrola NIK wykazała jednak, że powiaty przekazują te informacje nieregularnie (w okresie objętym kontrolą 10 powiatów nie przedłożyło wymaganych danych ani razu, nie było też takiego powiatu, który złożyłby wszystkie informacje kwartalne). Prawdopodobną przyczyną takiego stanu jest fakt, że czynności podejmowane przez starostów w kierunku poprawy ściągalności należności są niewystarczające lub skutkują znacznie gorszymi wynikami w stosunku do analogicznego okresu w roku poprzednim. Sporządzane na podstawie uzyskanych danych zbiorcze informacje przekazywane były do Wydziału Finansów i Budżetu oraz Gabinetu Wojewody.

6. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do działań prowadzonych w badanym okresie przez Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego (WINGiK). W oparciu o roczne plany kontroli, uzgodnione z Głównym Geodetą Kraju i zatwierdzone przez Wojewodę Wielkopolskiego, WINGiK przeprowadził w latach 2003-2004 kontrole w 12 powiatach, a na rok 2005 zaplanował kontrole w 24 powiatach (jedna została już zakończona) m.in. w zakresie prowadzenia ewidencji gruntów, w tym informowania wszystkich podmiotów o dokonanych zmianach w ewidencji oraz terminowego wprowadzania zmian w ewidencji gruntów i budynków. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że WINGiK dokonywał uzgodnień projektów przedkładanych przez starostów m.in. w zakresie modernizacji ewidencji gruntów i budynków (8 powiatów zgłosiło 12 projektów), posiadał także ewidencję odnośnie komputerowych systemów ewidencji gruntów i budynków funkcjonujących na terenie województwa.

Kopie baz ewidencji gruntów i budynków zawierające dane na dzień 31 grudnia 2004 r. zostały przekazane do WINGiK przez wszystkie powiaty. Pozytywnie należy ocenić fakt, że są one przechowywane w strefie z ograniczonym dostępem, tj. w Kancelarii Tajnej Urzędu. Również sposób niszczenia nieaktualnych baz danych, tj. przez specjalistyczną firmę w obecności pracowników Urzędu, wskazuje na dołożenie starań w zakresie zabezpieczenia kopii baz danych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Przeprowadzenie kontroli w zakresie gospodarowania przez starostów nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa w powiatach, w których kontrole takie nie były przeprowadzane.
2. Podjęcie skutecznych działań dla pozyskania od starostw powiatowych rzetelnych informacji o powierzchniach nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodarują starostowie, w celu prowadzenia nadzoru nad ich prawidłowym zagospodarowaniem.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Wojewodę, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z pozdrowieniami

mgr. DYREKTORA
Najwyższej Izby
Kontroli
w Poznaniu

Jan Koltun